

Magyar Képzőművészeti Egyetem

OMDK dolgozat

Témavezető:

Révész László László DLA

Egyetemi adjunktus

Készítette:

Rafael Erik Benjámin

I. évfolyam

Festőművész

2013/2014

Budapest

2014

Mai korunk minden szegletét áthatja az újrahasznosítás az újra felhasználás régi dolgok újraértékelése. A régi elfeledett emlékek, tárgyak felértékelődnek és egy teljesen új szemszögből tekintünk rájuk. Ezek a régi hullámok egyaránt megjelennek a divat irányzatokban és a művészeti stílusokban is. Az ilyen régi emlékek tárházát fedezhetjük fel a használt dolgokkal foglalkozó kereskedésekben. Ezekben a boltokban olyan számunkra fontos kincseket lelhetünk, amelyekre mások talán már csak lomként tekintenek. Az itt vásárolt tárgyak, bútorok, ruhadarabok az új tulajdonosok életének lesznek a részei.

Első ilyen boltban való látogatásom meghatározó élmény volt számomra. Az emlékeket őrző tárgyak egy sajátos hangulatot teremtenek, és ha mélyen belegondolunk rengeteg titkot is rejtenek. Az itt található tárgyakat örökségből, ingatlan felszabadításából selejtezik, ki amiket a felvásárlók heti rendszerességgel külföldről Németországból, Ausztriából szállítanak Magyarországra. A felszabadult tulajdonokat árverésre bocsátják majd a felvásárlók licitálás során felméri az adott vagyonba lévő profitot. A kereskedésekbe kerülő tárgyak közül könnyen eladható bútorok gyorsan új tulajdonoshoz kerülnek, de a kisebb személyes tárgyak nehezen találunk új gazdára. Engem ezek a különleges, egyedi tárgyak ragadtak meg leginkább. Rövid időn belül minden héten ellátogattam a boltba és minden egyes alkalommal innen kikerülő használati tárgyakkal gazdagodtam. Gyűjteményeim közt hétköznapi használati tárgyak, szórakozásra használt játékok, ruhaneműk és különleges tárgyak is szerepelnek. A személyes tárgyak között ritka kincsként tekintettem a családok személyes fotóira. Mély érzelmeket keltettek bennem és felkeltették az érdeklődésemet, hogy néhány fotó által milyen mélyen betekinthelek egy számomra ismeretlen család életébe. A fényképek segítségével bepillantást nyerhettem családi ünnepekre, kirándulásokra, betegségből kigyógyuló emberek sorsába. Elkezdtem részletesebben foglalkozni a mások által megélt emlékek újraértelmezésével. Bár a fényképek csak egy emléktöredéket adnak vissza egy család életéből, de mi ezer titkot, érzelmet rejthetünk mögé.

Az emlék mint központi téma Peter Doig munkásságában is megjelenik. A műveinek fő témája újságokból, utazási prospektusokból és saját életének fényképeiből válogatott emlékek. Ezek az emlékek más szemszögből értelmezve egy teljesen új irányzatot adnak megfestve. Doig nem foto realiztikusan ragadja meg az általa kiválasztott képeket, sokkal inkább a saját stílusára formálja amivel azoknak egy teljesen új értelmezést ad. „Az embereket összezavarják a képeim, mert azt hiszik, csak az én emlékeimről szólnak. Persze nem tudunk tőlük szabadulni, de ettől

még az emlékezés gondolata sokkal inkább foglalkoztat” (Peter Doig)

Gerhard Richter és Luc Tuymans az 1945-ös évek utáni történeti festészet nagy képviselői. A két festőművész különböző fotókat alapul véve, teljesen eltérő szemszögből értelmezi újra a megtörtént történelmi eseményeket.

Richter a képi eseményeket rideg valóságként ábrázolja, nem próbál meg illúzióba bocsátkozni. Mindig a realitásra támaszkodik, konkrét kiindulópontjai a fényképek, újságok. Képein főként nem a terrort hanem az egyéni tragédiát, a halált ragadja meg. Alkotásaira jellemző, hogy elmosódottan ábrázol, nincsenek éles határvonalak és kontúrvonalak. Ezzel ellentétben Tuymans a történelemből kiemelt eseményeket idealizálva és szubjektíven ábrázolja. Ő inkább a szemmel nem látható, nem érzékelhető lelki jelenségek, emlékek megragadására helyezi a hangsúlyt. Ezeket a mélyebb emlékeket érdekes filmes technikákkal nagyításokkal, vágásokkal, változó fókuszpontokkal, eltérő lényeg ábrázolással valósítja meg. A két festő különbözősége is rámutat arra hogy a megtörtént történelmi, múltbeli eseményeket nem adják igazán vissza a képi kifejezések. Mindkettőjük munkáiban elmarad a direkt szemléltetés. A homályos körvonalak, a fókuszálatlan pontok is a meg nem értést erősítik a szemlélődőben. Szemléletük biztosít minket arról, hogy a történelmi eseményekről, régi emlékekről bár vannak ismereteink, de sem képi megformálásként, sem verbális közlésként nem élhetjük igazán újra.

Bár a már megtörtént eseményeket nem élhetjük újra, de a régi fényképek segíthetnek mindezek felelevenítésére. A Richter és Tuymans mindenki számára ismert és fontos szerepet betöltő történelmi eseményekre reflektáltak. Ezzel ellentétben én munkáimban egy más szemszögből közelítem meg a hétköznapi emberi sorsokat. A képek kiválasztásánál mindig önmagam és egy bizonyos személyiségmodell párhuzamát kerestem. Közös pontot alakítottam ki a képen szereplő ember személyisége és a saját személyiségem között. Ez a „kapcsolat” csak a külső jegyek alapján egyoldalú rokonszenvként alakulhatott ki. Ennek meghatározója volt az általa viselt ruhadarab, az őt körülvevő használati tárgyak, esztétikus környezete. Egy láthatatlan szál kapcsolódott össze köztem és a képen szereplő személyek között. A használtan vásárolt tárgyak, ruhák az előző gazdájukhoz hasonló személyiséget kapnak, így nem véletlen a kiválasztásuk. Ilyen párhuzamot találtam az általam megfestett képek szereplőivel és önmagammal is.

A kép megfestésére a vászon anyagát tartottam a legalkalmasabbnak. A hordozón bizonyos helyekre félszívó alapot kentem fel, hogy a lazúrosabb rétegeket is frissen tudjam kezelni. Ezek a Ez az alap az arc kezelésénél volt fontos, amivel kisebb részleteken is biztonságosan tudtam

dolgozni. A figurák ruhái alatt taszító alapot kentem, ami csúszási lehetőséget biztosított. A lassú száradás lehetőséget ad a képbe való beletörülésre ami érdekes textúrát kölcsönöz az adott felületeknek. A háttérben teljes vízalapú szívóalapot használtam, ezért nagy felületen tudtam matt színfelületet létrehozni. A kép nagy mérete lehetővé tette az anyagszerűség megfestésének kihasználását. A megfestett képem kiválasztásánál fontos szerepet töltött be a képen szereplő személy ruházata annak színei és mintázata. Azért választottam egy semleges kompozíciót, mert nem akartam a beállítással is egy újabb értelmezést társítani a képhez. Három egységre bontottam a képet. Az első egység a három öreg hölgy alakja, a második egység a két kerti törpe, a harmadik egység maga a tér amibe a figurák el vannak helyezve. A főegységet az előtérben lévő három alak, a mellékegységet a kerti törpék és a tér alkotja. Három főalakot tüntetek fel a festményemen és még kettőt a kompozíció stabilizálásáért. Ezek az alakok ilyen elrendezésben szerepelnek a fényképen is csak megfestve a körülöttük lévő tér le van lebutítva. A megfestés technikai része elnagyolt, ezzel is erősítem a fotóról szerzett benyomásokat.

Kiemelt figyelmet fordítottam az előtér, középtér és a háttér kapcsolatának a vizsgálatára. A képek kiválasztásánál eleve arra törekedtem, hogy olyat válasszak ahol nincs közvetlen kapcsolatba egymással a hármas tagolódás.

A képen belüli tér érzékeltetésére kevésbé helyeztem hangsúlyt, mert domináns kihangsúlyozása elvette volna a képen szereplő alakokról a figyelmet. A személyeket és a közvetlen környezetükben lévő tárgyakat akartam lényegesen ábrázolni.

A háttérnél egy középtónusú szürke színt választottam, mert ez egy semleges színtartomány. Az előtér megfestésénél egy világos színértékű menta zöldet használtam, annak érdekében hogy a ruhán belüli színek ne legyenek túl dominánsak. A figurán belül az anyagszerűséget a ruhával való beletörléssel oldottam meg. Az arcok kihangsúlyozását a jellemábrázolás miatt tartom fontosnak. A portréábrázolás azért alkalmaztam, mert ezek fejezik ki leginkább az adott figura személyét. A képen megjelennek foltszerűen kihagyott fehér felületek, ezeket a kompozíció egyensúlyozásának kísérletére használtam, amelyben Richard Hamilton kollázsai inspiráltak. A téma megfestésének kivitelezésében nagy hatással volt rám Edward Hooper és Eric Fischl tipizáló társadalmi képek, helyzetek megfestése.

A témában jártas kortárs festők alkotásai nagyban felgyorsították a kutatásom eredményességét. A kisajátított emlékek témakörével a későbbiekben még részletesebben szeretnék foglalkozni.

Felhasznált irodalom:

Josef Albers: Színek kölcsönhatása: a látás didaktikai alapjai, Magyar Képzőművészeti Egyetem: Arktisz, Budapest 2006

Hans Belting: Kép- antropológia: képtudományi vázlatok, Kijárat kiadó Budapest 2003

Ulrich Loock: Luc Tuymans / Ulrich Loock, Juan Vicente Aliaga, Nancy Spector, Phaidon London 1996

Peter Doig: Contributions by Catherine Lampert and Richard Shiff, New York : Rizzoli, cop. 2011

Balkon - 2008/ 2. szám 2-9. oldal, Kortárs művészeti folyóirat, Budapest

Artmagazin – 2008/ 5. szám 58-59. oldal, Kortárs művészeti folyóirat, Budapest

Szerző: Rafael Erik Benjámín

Cím: Skyros

Méret: 140 x 140

Technika: olaj, vászon

Lezárás dátuma: 2014.03.25.